

noodal-gebonden geesten in I Cor. 7:14 de „inwendige” heilichheid in te lezen. Wie deze niet heeft, nu ja, die heet dan de „uitzondering”, die evenwel „verwaarloosd” wordt. Jawel. Maar Walaeus (I, 219a) bewijst juist met het feit, dat er ook onheilge kinderen van geloovige ouders stammen, dat in I Cor. 7:14 bedoeld moet zijn: *verbondsheilichheid*.

Zegt het niets aan dhr. Bouwmeester? Wil hij nog in het „zaad” des geloofs de wedergeboorte zien? Maar dan moet hij zich herinneren, dat volgens Walaeus God met dat zaad meewerkt, en dus ons duidelijk maken, hoe God kan mee-werken met... de wedergeboorte. Ik dacht, dat Hij niet met haar mee-werkte, doch haar werkte. Spreekt Walaeus van een meewerken met een „zaad” (opdat het wasse en toename), dan is daarmee bewezen, dat het „zaad” iets anders is dan de vrucht; iets anders dan de wedergeboorte zelf, die door het Woord gewerkt wordt bij Walaeus. Zijn wedergeboorte-begrip is immers niet dat der „synode”. Het vraagpunt heeft te meer belang, voor wie weet, dat Walaeus niet welen wil van een *werkeloos* H. Geest, (I, 493, b). Een „sluimerende” (dormante) wedergeboorte kent hij dus niet. Als dus volgens Walaeus bij vele gedoopten het zaad pas laat voor den dag komt, al naar het God belijft met dat zaad mee-te-werken, dan kan niet gezegd worden dat volgens Walaeus de regel is: wedergeboorte vóór de geboorte, en dus vóór den doop. Dhr. Bouwmeester bedenkt weer niet, dat bij de ouden „den Geest hebben” vaak iets anders beteekent dan wedergeboren zijn. Hij vraagt nadere bewijsvoering. Heeft hij geduld, dan zal hij, blijven we leven, hier kunnen vinden wat hij vraagt. Het Praeadvies hopen we te bespreken.

De doop zou volgens Walaeus aanwezige inwendige genade beteekenen, en verzegelen, om waarlijk doop te zijn! Maar laat dhr. Bouwmeester hem toch geduldiger lezen. Heel het problemacomplex, zóó, als het verleden week in de „Synopsis” (het bekende leerboek) door dhr. B. bleek verstaan te worden, komt ook elders bij Walaeus ter sprake, maar dan in wat bredere behandeling, dan bij de Synopsis met haar korte stellingen het geval was. Zoo zien we Walaeus in *hetzelfde* rede-verband, dat wij verleden week uit de Synopsis leerden kennen, ook elders den strijd tegen de ubiquitairers opnemen. Vraag: Is Walaeus daar soms „synodaal”? Antwoord: neen. Want deze theoloog plaatst naast elkaar I Cor. 7:14 (reeds besproken), en Rom. 9:8, de bekende plaats, die in het synodalistische redebeleid telkens dienen moet als bewijs voor de aanwezigheid van „inwendige” heilichheid. Doch hij voor zich leest er juist de *verbondsheilichheid* in (487, b en 488, a). Om dan te zeggen: de wederbarende *kracht* van dat verband, wel, die komt op Gods lijd. Wat God aan de kinderen der geloovigen bezegelt, dat is volgens Walaeus nu juist diezelfde *afzondering* van moeders schoot af, die we hierboven door Walaeus zagen bewonderd in Paulus, volgens Galaten 1:15, en die hij daar onderscheidde van de vrucht van des Geestes krachtadige roeping. Hier (488a) onderscheidt hij ze weer. Want, zoo zegt Walaeus, al heeft God die bondsgenade (als belofte — inhoud, K.S.) bezegeld, daarom IS ZE ER NOG NIET. Nog niet aanwezig (candidaat contra synode). Soms is ze er, soms niet.

Haar als regel onderstellen! Geen sprake van, zegt Walaeus. „Sommige” (qui busdam) gedoopten hebben ze vroeg, andere pas op rijper leeftijd. Het Praeadvies met zijn (duistere) bewering: de aanwezige wedergeboorte is de regel, de „uitzonderingen” worden verwaarloosd, het breekt stuk op dit „sommige” (qui busdam). Zeker, het kan wel eens gebeuren, dat het er is. Maar regel? Wees wijzer, zoo zegt Walaeus. Het kan vóór, het kan onder, het kan na den doop (of de bevestiging), het kan ook... nooit. Wat kan? Of kan niet? Dat de beteekende zaak „aanwezig” wordt. Dat kan. Het kan ook uithijven. Maar het VERZEGELEN, dat is er altijd, zegt Walaeus (Woord-van-belofte immers, zie boven). En dan volgt het voor de „synodale” theologie wel pijnlijke beeld van koningen, die van een schenking een teeken geven na de schenking, soms tegelijk daarmee, soms ook daarvoor; dan is het teeken een teeken „tot toekomstige schenking”. MAAR HET TEEKEN WAS ECHT TEEKEN, ook al verzegelde het NIET de aanwezige schenking.

Had Walaeus in 1944 ter synode gepraeadviseerd, en ware hij geweest in de plaats van dr. Grosheide als praesens der spreekverbodcommissie, dan ware de candidaat geslaagd, en dan waren de examinatoren, plus hun spolege uit Rotterdam van hun functie ontheven.

We moeten afbreken. Slot — hopen we — volgt.

K.

S.

Naar aanleiding van het preeken van Ds H. Veltman van Den Bosch voor de vrijgemaakte kerk van Bruchterveld, heeft de kerkeraad van Den Bosch van dezen leeraar geëisch zich voortaan hiervan te onthouden. Ds Veltman heeft hierop de volgende verklaring in den Raad zijner Kerk afgelegd:

AAN DEN RAAD DER GEREFORMEERDE KERK, „HERTOGENBOSCH.

Weleerw. en Eerw. Heeren en Broeders!

Ik acht mij verplicht nogmaals in Uw midden duidelijk uit te spreken mijn gevoelens t.a.v. de kerkelijke kwestie, die ons reeds zoo langen tijd hebben bezig gehouden.

In de vergadering van den kerkeraad van 3 Jan. 1944 heb ik met betrekking tot de confessioneel-bindende gepaakte formule uit de Korte Verklaring van Utrecht 1905: „dat het zaad des verbonds krachtens de belofte Gods te houden is voor wedergeboren en in Christus geheiligd, tot dat hij het opwassen uit hun wandel of

leer het tegendeel blijkt” — reeds mijn opvatting medegedeeld.

Ik heb toen verklaard te zullen blijven leeren, dat God Zijn verbond heeft opgericht met de geloovigen en hun zaad en dat in de H. S. geen gronden gevonden kunnen worden voor de stelling, dat alle gedoopte kinderen wedergeboren zijn of hiervoor zijn te houden.

Opnieuw is zulks geschied in de kerkeraadsvergadering van 14 Juni 1945. Ik verklaarde toen geen instemming met deze formule als confessioneel-bindende leeruitspraak te kunnen betuigen. En tevens deelde ik toen mee, dat ik de schorsingen en afzettingen van ambtsdragers, die verklaard hadden de binding aan deze leeruitspraak onmogelijk te kunnen aanvaarden, hoewel ze ten volle instemden met de Drie Formulieren van eenigheid, niet voor vast en bondig kon houden.

Daarna heeft onze kerkeraad zich nog eens gewend tot de Part. Syn. met het verzoek te willen overwegen: of op de basis van het getuigenis van de classis Tiendenberg en van het besluit van den kerkeraad van Utrecht met betrekking tot de „Verklaring van gevoelen” van in dien kerkeraad bezwaarde broeders, in haar ressort alle moeilijkheden met bezwaarde leden en kerken voorkomen konden worden en het contact met de „Vrijgemaakte” kerken en leden hersteld kon worden.

Ik heb mij voor dit voorstel laten vinden, omdat ik hoopte, dat inderdaad hier een begin van een basis voor samenspreken was; hoewel ik meteen overtuigd was, dat punt 1 van de Verklaring der Utrechtse bezwaarden reeds haar eigen zwakte vertoonde; terwijl bij eventuele overneming van de uitspraak van Utrecht's kerkeraad door de Generale Synode: dat nl. deze Verklaring niets bevatte, wat in strijd was met de Schrift, de belijdenisschriften en de Kerkenordening — men toch nog zou zitten met de schorsingen en afzettingen en deze daarmee niet ongedaan waren gemaakt.

Ik heb zulks ook op den kerkeraad verklaard, maar hoopte, dat de Gen. Syn. zou kunnen en willen komen tot een royaal herroepen van al de uitgesproken vonnissen.

Op de Part. Syn. heb ik ook mededeeling gedaan van mijn standpunt in de kerkelijke kwesties en onthouding gevraagd van m'n lidmaatschap der Gen. Syn. Ik heb dit breedvoerig gemotiveerd. Desondanks heeft de Part. Syn. mij als haar afgeweerde gehandhaafd, toen ik uitgesproken had, dat ik mij bij de beslissingen der Gen. Syn. zou neerleggen tot de behandeling van het Utrechtse kerkeraadsbesluit.

In groote spanning heb ik de vergadering der Gen. Syn. tegemoet gezien en haar laatste zittingen meegemaakt: zonden de harten nog weer in liefde, buigend voor waarheid en recht, tot elkander geneigd worden? Te voren had ik ook de Gen. Syn. van mijn standpunt schriftelijk op de hoogte gesteld.

Het was voor mij een zeer groote teleurstelling, toen ik de conclusies van de rapporterende commissie onder de oogen kreeg.

In deze conclusies wordt de Verklaring van de Utrechtse bezwaarden telijkelijk krachteloos gemaakt, vooral door hetgeen in sub 1-b en 2 gezegd wordt.

Ook hier weer, evenals in Toelichting en Praeadvies, wordt onderscheid gemaakt tusschen tweeërlei belofte, die bij den doop zou verzegeld worden: een algemeene of conditionele belofte voor alle gedoopten en een onvoorwaardelijke heilbelofte of heilverzekering voor de geloovigen.

En consequent moet men dan weer komen tot tweeërlei doop: een vollen en een niet-vollen.

Conclusie 1 - b handhaaft de redeneering, zooals die in Toelichting en Praeadvies reeds gevonden wordt:

- 1e. De verbondbelofte komt naar haar vollen inhoud alleen aan de uitverkorenen of wedergeborenen toe.
- 2e. De sacramenten verzegelen aanwezig geloof of geschenken, inwendige genade, welke stelling juist in de procedure met Cand. Schilder ook sterk naar voren is gekomen, toen Deputaten van de Synode hem machtigden vast te leggen, dat dit de bedoeling der Synode met haar leeruitspraak inzake het „houden voor enz.” was geweest.
- 3e. Van de kinderen weten we niet, of ze reeds in het bezit zijn van de inwendige genade; derhalve moeten wij het er maar voor houden, dus veronderstellen, dat zij wedergeboren zijn en het ware geloof reeds bezitten.
- 4e. Aan alle kinderen der geloovigen komt het recht op den doop in z'n vollen diepen zin niet toe; waar onze veronderstelling niet uitkomt en dus die inwendige genade niet aanwezig is; ontbreekt het wezen van den doop, is de doop geen doop in vollen zin.

Ook na de behandeling van de Verklaring der Utrechtse bezwaarden (met de stellingen 2 t/m 6 hiervan ben ik het geheel eens) is de confessionele binding aan de leeruitspraak van 1905/42 gebleven.

Indien deze confessionele binding nooit geëisch was, zouden veel moeilijkheden in onze kerken voorkomen zijn.

Deze binding toch is, vergeleken bij den toestand, dien we vóór 1942 hadden, geheel nieuw.

Over de „Verklaring” van 1905 kon men, zolang ze slechts verklaring was, op onderdeelen kritiek hebben en kon verschil van meening geduld worden, hetgeen den kerkelijken vrede niet in gevaar behoorde te brengen.

Nu de bewuste uitspraak echter bindende belijdenisuitspraak is geworden, is de toestand in ons kerkelijk leven wel geheel veranderd: wat zij zegt moet nu beliden en geleerd worden als inhoud der Waarheid Gods zonder welke het onmogelijk is ambtsdrager te zijn, ja zelfs zalig te worden (want als God dit zegt, moeten we het gelooven en belijden!).

Ik kan niet de bovenstaande stellingen, als op Gods Woord gegrond aanvaarden. Het is me al evenzeer onmogelijk te beloven niets te zullen leeren, wat daarmee niet ten volle in overeenstemming is.

Uit het Woord Gods is nog steeds niet aangetoond: hier is het bevel of de belofte des HEEREN, waarin Hij ons uitdrukkelijk voorhoudt: ge moet al de gedoopte en

te doopen kinderen houden voor wedergeboren. Zulke een bevel zou de God der waarheid, zonder met Zichzelf in strijd te komen, ook niet kunnen geven.

Het is me, als gevolg van het vorenstaande, ook onmogelijk de schorsingen en afzettingen van hen, die bovenstaande stellingen niet voor hun rekening konden nemen, als gegrond te erkennen.

Deze broeders zijn geschorst en afgezet als „scheurmakers”; reeds dit acht ik geheel en al onjuist; men heeft van een leer-kwestie een orde-kwestie gemaakt.

Ernstiger acht ik het evenwel, dat door deze kwalificatie is uitgesproken, dat zij zeer ernstige zondaren zijn. En als ze dit zijn, moet hieruit voortvloeien, dat zij niet slechts in Christus' Naam, ja door Hemzelf van den kansel geweerd worden, maar ook dat zij door Hem van den Disch des Verbonds uitgesloten worden en bij volharding in hun zonde buiten Zijn kerk en koninkrijk gestooten.

Ik ben vast overtuigd, dat dit de wil van den Koning der kerk niet kan zijn. En wat Hij in den hemel niet voor vast en bondig verklaart, mogen wij op aarde niet voor vast en bondig houden.

Het is me voorts onmogelijk goed te keuren, dat deze broeders geschorst en afgezet zijn op grond van een interpretatie van art. 31 der K.O., die niet de juiste is.

Als b.v. de meerderheid van Kampen's kerkeraad uitsprekt: dat hij br. K. Schilder niet alleen niet mag excommuniceren, maar ook zijn afzetting niet voor vast en bondig kan erkennen; en dat hij de binding aan de leeruitspraken van 1942, inzake het houden voor wedergeboren van het zaad des verbonds om des gewetens wil evenmin aan anderen kan opleggen als voor zich aanvaarden — dan is m.i. een dergelijke uitspraak en het handelen daarnaar ten volle gewettigd op grond van art. 31 der K.O.; temeer omdat deze kerkeraad na zijn uitspraak het voornemen had dit langs den kerkelijken weg opnieuw aan de orde te stellen.

En indien men al van oordeel was, dat hier reden was voor ingrijpen „van hoogerhand” (hetgeen ik ontken), dan had niet afzetting mogen plaatsvinden, maar een verbreken, zij het tijdelijk, van het verband met deze kerk.

Ik onderschrijf nog steeds hetgeen Ds Jansen gezegd heeft in zijn: „De bevoegdheid der meerdere vergadering”: „Maar als nu een mindere vergadering toch volhoudt, zelfs tegen het besluit der generale synode in, welke bevoegdheid blijft er dan over voor de meerdere vergadering? Kan een classe, of particuliere en generale synode dan „doen wat des kerkeraads is” en een onwilligen kerkeraad afzetten? Neen, zulk een ingrijpende en dwingende macht heeft een meerdere vergadering niet. Haar blijft, naar analogie van de tuchtaatregelen over de gewone leden en over de ambtsdragers, niet anders over dan het kerkverband met zulk een kerk, eerst tijde lijk en gedeeltelijk, en zoo dat niet baat, tenslotte volstrekt en voorgoed te verbreken.”

Door deze en andere maatregelen blijkt hoe langer hoe meer, dat tusschen Koning Christus en de door Hem geroepen en aangestelde ambtsdragers zich een macht inschuift, die de soevereine hoogheid van Christus Zelf verdonkert.

Het is mij onmogelijk Gods zegen af te bidden over alles, wat er geschied is en geschiedt. Ik ben overtuigd, dat om deze zonden Gods zegen niet kan rusten op het kerkelijk leven — en van terugkeer is, ook blijkens de laatste zittingen der Synode geen sprake.

Omdat ik de schorsingen en afzettingen niet als rechtvaardig en gegrond kan erkennen, heb ik ook aan het verzoek van mijn eerste gemeente, Bruchterveld, op Zondag 19 Aug. j.l. voldaan om in haar midden het Woord Gods te bedienen. Ik blijf de ambtsdragers in de Vrijgemaakte Geref. kerk aldaar erkennen als van Christuswege geroepen tot verzorging van Zijn gemeente.

Er is een diepe scheur getrokken in ons kerkelijk leven. Niemand kan en zal dit meer betreuen dan ik. Ik heb gebeden en geworsteld en naar de mate van mijn krachten gedaan, wat ik kon, om dit alles te voorkomen. Het heeft niet zoo mogen zijn. Van revisie-pogingen en voortgaande protesten is, zolang geen hartgrondige bekeerling op onze meeste kerkelijke vergaderingen doorbreekt, naar mijn overtuiging niets te verwachten. Alleen in den weg van liefde, waarheid en recht kan de eenheid van het gebroken verband worden hersteld; als de confessionele binding aan de leeruitspraak herroepen wordt en de schorsingen en afzettingen ongedaan worden gemaakt, zal de eenheid weerkeren. Daarvoor kan en zal mijn gebed blijven optijen tot den troon van Gods genade.

Ik heb gemeend nog eenmaal duidelijk mijn standpunt te moeten zeggen en verzoek thans den kerkeraad te willen uitspreken:

of hij mijn standpunt in deze deelt; en zoo niet of er voor mij dan nog plaats is in het Geref. kerkelijk leven en als predikant van de Geref. kerk van den Bosch.

Met br. groeten Uw
Ds H. VELTMAN.

CONFERENTIE VAN JEUGDLEIDERS
(Vrijgemaakt naar art. 31 D.K.O.)
van West-Nederland 1945.

WAARDE VRIENDEN EN VRIENDINNEN.

Als resultaat van de conferentie van jeugdleiders van onze Geref. Kerken, vrijgemaakt naar art. 31 D.K.O. (21 en 22 Aug. l.j. te Zwijndrecht gehouden), hebben we het genoegen U te doen toekomen de zeer uitvoerig besproken en BLIJVA UNANIEM aanvaarde CONCLUSIES.

Een min of meer uitgebreid verslag van deze conferentie, waarop als referenten tegenwoordig waren de heeren prof. Dr. K. Schilder, ds. J. C. Jansen, J. van Noort en C. Schout, hopen we spoedig deze in druk ter beschikking te stellen van geïnteresseerden.

We meenen echter goed te doen, wanneer we deze conclusies nu reeds ter algemeene kennis brengen, wijl deze als RICHTLIJNEN kunnen worden beschouwd voor den gang van ons Jeugdwerk. Dat we deze conclusies aandienen als RICHTLIJNEN beruist niet alleen op het feit, dat genoemde conferentie deze ALGEMEEN aanvaardde, maar niet minder op het feit van de uitge-

breide, A
ferentie.
king kan
onder om

Het vo
conclusie
rijshewe
gite 1461

voorloopi
denna e
BRANDS

Den Has
JANSE
ROORDA

C. SCH
Haag;
Papendun

Vooris
lijk taylor
de Jeugd
met alle
begonnen

Corresp
Jeugdwer
zende me
te Berkel

Met de
standige
made ons
met een l

medewerk
het barne
koers me

SCHRIFT

Berkel (Z-

van de
Kerke
houde

1. De d
het i
word
naleve

2. De n
onze
borer
en v
hetge

Synod
satie

3. De
word
HEIL
band

4. De c
het
TAC
voor

den

HAARLE

meer O.Z.
lem de vo

De kerke
meer O.Z.
van de ke

Aangezi
Synode va
des verbo
voor wede

het opwas
blijkt”, als
dus als u
niet aanva

bet ambt

1e. dat d
worde

en bek

2e. dat de
1905 (J
werd),

volger
over h
midde

geen v

3e. dat h
bindin

heeft v
ambtsa
bindin

wilder
de Dr

4e. dat d
Kerke

5e. dat d
slagen
van h

rechte
dat zij

6e. dat d
de ke
is, die

basis,
nader
heid;

7e. dat h
sione
vaarde

met v
eenhe
waren

8e. dat h
over t
node v